

[National Agency of Ukraine for Detection, Investigation and Management of Assets Obtained from Corruption and Other Crimes] URL: <https://data.gov.ua/organization/natsionalne-ahentstvo-ukrayiny-z-pytan-vyivlennia-rozshuku-ta-upravlinnia-aktyvamy-oderzhanymy> (accessed: 09.01.2019). [in Ukrainian].

9. Poyasnyval'na zapyska do proektu Zakonu Ukrayiny «Pro vnesennya zmin do deyakykh zakoniv Ukrayiny» № 2260 vid 11.10.2019. [Explanatory Note to the Draft Law of Ukraine “On Amendments to Certain Laws of Ukraine”] URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67065 (accessed: 08.01.2019). [in Ukrainian].

10. Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo vdoskonalennya okremykh pytan' derzhavnoyi sluzhby ta elektronnoho dokumentoobihu [On Amendments to Some Legislative Acts of Ukraine on Improvement of Certain Issues of Civil Service and Electronic Document Management]: Zakon Ukrayiny vid 06.12.2019 № 2260: URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67065 (accessed: 08.01.2019). [in Ukrainian].

11. Pro dostup do publichnoyi informatsiyi [On access to public information] : Zakon Ukrayiny vid 13.01.2011 № 2939-VI // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny» / Verkhovna Rada Ukrayiny. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2939-17> (accessed: 08.01.2019). [in Ukrainian].

12. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro derzhavnu systemu monitorynhu dovkillya [On approval of the Regulation on the state environmental monitoring system]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny; Polozhennya vid 30.03.1998 № 391 // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny» / Verkhovna Rada Ukrayiny. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/391-98-%D0%BF> (accessed: 08.01.2019). [in Ukrainian].

13. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro nabory danykh, yaki pidlyahayut' oprylyudnennyu u formi vidkrytykh danykh [On approval of the Regulations on data sets to be disclosed in the form of open data] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny; Polozhennya, Perelik, Poryadok vid 21.10.2015 № 835 // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny» / Verkhovna Rada Ukrayiny. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/835-2015-%D0%BF> (accessed: 08.01.2019). [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 28.12.2019

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.36550/2522-9230.2020.8.19>

Шевченко Анна Василівна,

кандидат юридичних наук, суддя Київського

окружного адміністративного суду

e-mail: hrechserge@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-6783-9543>

ПРОБЛЕМИ ДОСТУПНОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНОГО ЗАХИСТУ ПРИ ВИКОНАННІ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Стаття присвячена теоретичному обґрунтуванню доступності при виконанні судових рішень в контексті удосконалення судового сервісу.

Автором запропоновано визначення змісту терміну «виконання рішення суб'єктів адміністративно-юрисдикційного захисту на користь заявника у спорах із суб'єктами владних повноважень» як втілення наслідків такого рішення у реальну дійсність, що може проявлятися у відновленні попереднього правового, фінансово-майнового стану, ліквідації дії публічних приписів, які обтяжують або ускладнюють становище особи, компенсації завданих збитків, відновлення, створення інших умов, які слугували підставною звернення за захистом. У статті підкреслено, що в теоретичному контексті судовий контроль є гарантією обов'язковості виконання судових та адміністративних рішень, як ключового принципу адміністративного судочинства. Визначено, що доступність адміністративно-юрисдикційного захисту при виконанні судових рішень забезпечується: належною, прозорою та зрозумілою правовою процедурою; дієвим судовим контролем; якістю написання судового рішення; обґрунтованістю строків виконавчих процедур; уніфікованістю суб'єктів, що реалізують виконавчі процедури; відсутністю надмірного обтяження заявників. Окрім того, зауважено, що переорієнтування філософії виконання судових рішень на сервісний підхід зумовлюється рядом суттєвих переваг: сприяє удосконаленню міжвідомчої комунікації судів та органів державної влади; переорієнтовує увагу та відповідальність за настання правових, організаційних та фінансових наслідків на державного виконавця чи іншу особу, уповноважену на виконання судових рішень; забезпечується якістю судових рішень; підвищує довіру до органів правосуддя та утворює стандарт невідворотності відповідальності; мінімізує обсяг скарг на дії виконавців. У підсумку, констатується неефективність моделі автономного виконання рішення адміністративних судів публічними виконавцями окремої інституції.

Ключові слова: доступність, адміністративне судочинство, виконання судових рішень, якість судових рішень, спрощена процедура, розумність строків.

Shevchenko A. PROBLEMS OF ACCESSIBILITY OF ADMINISTRATIVE AND JURISDICTIONAL PROTECTION IN THE EXECUTION OF COURT DECISIONS

The article is devoted to the theoretical substantiation of accessibility in the execution of court decisions in the context of improving the court service.

The author proposes the definition of the meaning of the term "enforcement of the decision of the subjects of administrative and jurisdictional defense in favor of the applicant in disputes with the authorities" as translating the consequences of such a decision into reality, which may be manifested in the restoration of the previous legal, financial and financial status, liquidation actions of public prescriptions that complicate or complicate the situation of the person, compensation for the damage caused, restoration, creation of other conditions that served as a false request for protection. The article emphasizes that, in a theoretical context, judicial review is a guarantee of the obligation to enforce judicial and administrative decisions as a key principle of administrative justice. It is determined that the availability of administrative and judicial protection in the enforcement of court decisions is ensured by: due, transparent and comprehensible legal procedure; effective judicial control; the quality of the judgment; validity of the terms of enforcement procedures; uniformity of entities implementing enforcement procedures; the absence of undue burden on the applicants. In addition, it is noted that the reorientation of the philosophy of enforcement of judgments to a service approach results in a number of significant advantages: it contributes to the improvement of interagency communication of courts and public authorities; redirects attention and responsibility for occurrence of legal, organizational and financial consequences to the state enforcement agent or other person, authorized to execute court decisions; quality of court decisions is ensured; enhances confidence in the judiciary and establishes a standard of inevitability of responsibility; minimizes the amount of complaints about court actions. As a result, the inefficiency of the model of autonomous enforcement of administrative court decisions by public executors of a particular institution is ascertained.

Key words: accessibility, administrative justice, enforcement of court decisions, quality of court decisions, simplified procedure, reasonable time.

Постановка проблеми. Як відомо, захист в інституціях адміністративної юрисдикції не може претендувати на універсальність без справедливого, незалежного рішення. Втім, забезпечення доступності захисту охоплюється межами не тільки вступу у процедури фактичного подання та розгляду скарги. Більш важливим з позиції ефективного захисту є виконання рішення. Саме відновлення порушеного права та ліквідація негативних наслідків є першочерговим об'єктом очікування осіб, які звертаються за захистом. Фактичний шлях після прийняття рішення органів адміністративної юрисдикції та отримання фактичного позитивного наслідку є невід'ємним аспектом доступності захисту у публічних правовідносинах. Тому, тематика реальності виконання рішень адміністративних судів є актуальним напрямком наукового пізнання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми фактичного доступу до реальності виконання судових рішень було досліджено в роботах Александрової Н. В., Георгієвський Ю.В., Коліушко І.Б., Крупчана О.Д., Кузьменко О.В., Миколенко О.І. та ін.

Метою статті є виявлення та аналіз проблем фактичного доступу до реальності виконання судових рішень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з ч. 2 ст. 13 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ судові рішення, що набрали законної сили, є обов'язковими до виконання усіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, фізичними і юридичними особами та їх об'єднаннями на всій території України [13]. Втім, на практиці, отримати реальне виконання рішень досить складно в реаліях вітчизняних публічно-правових відносин.

На теренах правової доктрини є досить популярним твердження науковців щодо ідеї виконання судових рішень як елементу права на доступ до суду. Так, Малихіна В.В. до чинників, від яких залежить на сьогоднішній день доступність правосуддя відносить забезпечення реального виконання судових рішень [8, с. 161]. Калініна Н.С. вважає, що однією з основних ознак реальності судової влади є безумовний розгляд і виконання судового рішення в розумний термін [5, с. 13-14]. Доступність правосуддя, на думку Барбакадзе К.Т., залежить від справедливості справи і розумності закону і, відповідно, від точного виконання судових рішень [1, с. 34]. Разом з цим, констатуючи сам чинник, вчені не приділяють уваги механізму його реалізації, що власне і є завданням правової науки.

Дійсно, говорячи про доступність правосуддя, неможливо не відзначити його епічну місію, чим є фактичне приведення рішення органу юрисдикційного захисту в силу, тобто фактичне виконання наслідків. Загалом наслідком рішення на користь осіб проти державних органів є відновлення порушеного матеріального чи нематеріального права, інтересу, що охороняється законом.

У Посібнику «Зі ст. 6 Конвенції про захист прав і основоположних свобод», право на виконання рішень, винесених судом, є невід'ємною частиною «права на суд», у протилежному випадку, положення статті 6 Конвенції про захист прав і основоположних свобод будуть позбавлені ефекту корисної дії (Burdov v. Russia (Бурдов проти Росії)). Це має ще більше значення у адміністративних провадженнях, оскільки, подаючи заяву до вищого державного адміністративного суду, заявник розраховує не лише на скасування оскаржуваного рішення, а також, і перш за все, на скасування наслідків цього рішення [9].

Таким чином, доступність захисту в публічній сфері при виконанні рішень органів юрисдикційного захисту є невід'ємним аспектом доступу до захисту. Фактичний доступ до адміністративного суду є рівносильним отриманню реальних наслідків судового рішення у спорах із суб'єктами владних повноважень.

У теоретичному сенсі, дієвість та реальність питання виконання судових рішень можна розглядати в

аспекті судового сервісу. Так, Іванченко О. вважає, що механізм судового сервісу повинен включати: якість судового рішення, доступність адміністративного суду, своєчасність розгляду справи адміністративної юрисдикції, професіоналізм суддів і працівників апарату суду, рівень громадської довіри до суду [3, с. 225].

Разом з цим, сервісна природа філософії виконання судових рішень має ряд суттєвих переваг: сприяє удосконаленню міжвідомчої комунікації судів та органів державної влади; переорієнтовує увагу та відповідальність за настання правових, організаційних та фінансових наслідків на державного виконавця чи іншу особу, уповноважену на виконання судових рішень; забезпечується якість судових рішень; підвищує довіру до органів правосуддя та утворює стандарт невідворотності відповідальності; мінімізує обсяг скарг на дії виконавців.

Втім, сучасна модель виконання судових рішень є суттєво автономною від процесу прийняття рішення суду. В першу чергу, це обґрунтовується необхідністю звернення із скаргою (позовом) для відкриття провадження щодо невиконання. Таким чином, судовий контроль розпочинає діяти за наявності певних підстав.

Доступність виконання юрисдикційних рішень хоча і охоплюється завданнями публічно-правового захисту, втім, забезпечення виконання рішення адміністративного органу та суду покладається на Державну виконавчу службу України, яка не входить в систему органів правосуддя, не є підконтрольною їй. З цього проводу точаться дискусії.

Ч. 1. ст. 1 Закону України «Про виконавче провадження» дається визначення змісту виконавчого провадження як завершальної стадії судового провадження і примусового виконання судових рішень та рішень інших органів, сукупність дій, що спрямовані на примусове виконання рішень [11]. Оскільки забезпечення виконання рішень не належить до природних функцій суб'єктів, які прийняли таке рішення, в демократичних відносинах, де панує верховенство права, повинен існувати контроль.

Суттєвим «мінусом» є те, що Державна виконавча служба України виконує рішення судів усіх юрисдикцій, діючи за єдиними принципами. За таких умов ефективність судового контролю є низькою. Наприклад, сторонами відносин публічного права на стадії виконання судових рішень є боржник та стягувач, що загалом відповідає майновим відносинам, у яких наявний певний борг.

Адміністративно-юрисдикційна діяльність суттєво відрізняється від інших видів правосуддя. Природа виконання рішень адміністративних судів, окрім матеріального змісту, оперує нематеріальними правовими наслідками, які спрямовані на відновлення порушених прав, свобод та інтересів невідомої особи у відносинах проти держави в особі її публічних адміністрацій та посадових осіб. М. Бояринцева зауважує, що судові рішення у адміністративній справі визначає безспірне врегулювання юридичного конфлікту з метою задоволення порушених прав людини та публічного інтересу, за умови набуття ним законної сили [2, с. 133].

Наявність окремого розділу в Кодексі адміністративного судочинства є яскравим свідченням складної специфіки виконання рішень в адміністративному судочинстві, процедури якого є елементом шляху доступу до реального настання наслідків такого рішення.

Загальноутверджуючим чинником доступності при виконанні рішень як судових органів, так і органів публічної влади, є наявність та дієвість інституції *судового контролю*.

У теоретичному плані судовий контроль є гарантією обов'язковості виконання судових та адміністративних рішень, як ключового принципу адміністративного судочинства.

У 2016 році Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02.06.2016 № 1401-VIII, беручи до уваги довготривалу практику неефективного виконання судових рішень, внесено доповнення до Конституції України, а саме ст. 129-1 передбачається, що держава забезпечує виконання судового рішення у визначеному законом порядку, а контроль за виконанням судового рішення здійснює суд [7]. Таким чином, закріплені гарантії виконання судових рішень забезпечені контролем за їх виконанням, який покладається на суд, який ухвалив відповідне рішення [10]. Поява конституційних норм про судовий контроль на виконання судових рішень розкриває нові інституційні спроможності для розвитку доступності правосуддя в частині реального отримання правового захисту.

Судовий контроль за виконанням рішень адміністративних судів може проявлятися у *пасивний* та *активний* спосіб. Пасивний передбачає, що суд, який ухвалив судові рішення в адміністративній справі, може зобов'язати суб'єкта владних повноважень, не на користь якого ухвалене судові рішення, подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення (ч. 1 ст. 382 КАСУ). При цьому, так зване «право встановлення контролю», яка надається суду позбавляє особу-стягувача звернутись із клопотанням про застосування судового контролю судом над виконанням свого рішення. Зокрема, в інформаційному листі Вищого адміністративного суду України від 9.01.2013 № 28/12/13-13 зазначається, що у разі звернення позивача із заявою про зобов'язання відповідача подати звіт про виконання судового рішення після прийняття постанови у справі суд ухвалою відмовляє у задоволенні такої заяви [4]. Позиція Вищого адміністративного суду України, на наш погляд, ускладнює правове становище стягувача у питанні доступності до виконання рішення адміністративного суду, що забезпечуються контролем держави в особі судової інституції. Окрім цього, вважаємо, що позиція Вищого адміністративного суду України не відповідає пункту d) Рекомендації Рес. (2003) 16 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо виконання рішень адміністративних і судових органів у галузі адміністративного права, а саме: «Якщо адміністративний орган не застосовує процедуру примусового виконання, тим, чиї права й інтереси захищає

невиконане рішення, слід надати можливість звернення до судового органу» [14].

Активний спосіб є прямим засобом забезпечення якості реального виконання судового рішення. Аналіз норм КАС України дав можливість виокремити *два* процесуальні способи реагування на незаконність, бездіяльність при виконанні судових рішень. У *першому* випадку, ст. 383 КАС України встановлено порядок подання заяви про визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень – відповідачем на виконання рішення суду [6]. Заява, на відміну від позову, має дійсно спрощений варіант розгляду та вирішення по суті. Втім, не в усіх випадках, вжиття заходів із невиконання рішення суду є можливим на підставі заяви. *Друга* модель реагування на дії, бездіяльність та рішення виконавців в адміністративному процесі є недосконалою в процедурах доступності. Ст. 287 КАСУ встановлено особливий порядок провадження у справах з приводу оскарження рішень, дій або бездіяльності органу державної виконавчої служби, приватного виконавця [6], що є самостійною окремою процедурою забезпечення виконання рішення. Ч. 1 ст. 287 КАС України встановлено право учасників виконавчого провадження та осіб, які залучаються до проведення виконавчих дій, звернутися до адміністративного суду із позовною заявою, якщо вважають, що рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця порушено їхні права, свободи чи інтереси [6]. Втім, повторне (окреме) звернення до адміністративного суду із позовною заявою є додатковою фінансовою та ресурсною затратною процедурою, що ускладнює доступність реального виконання, яку можна було б здійснити у спрощений спосіб, одним із яких зокрема може бути клопотання про вжиття заходів судового контролю при виконанні рішень суб'єктів владних повноважень на користь приватних осіб.

Окрім цього, необхідно звести зміни до Кодексу адміністративного судочинства України в частині скасування сплати судового збору для розгляду заяви про визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень, а саме:

виключити пункт 9 частини 2 статті 383 Кодексу адміністративного судочинства України «документ про сплату судового збору, крім випадків, коли його не належить сплачувати за подання відповідної заяви».

Спрощена процедура виконання судових рішень є наступною ознакою ефективного доступу до реальності та дієвості адміністративно-юрисдикційного захисту.

На сьогоднішній день процедури виконання рішення адміністративного суду залежать від суб'єктів, стосовно яких необхідно вжити заходи стягнення майнового характеру. Згідно з ч. 1 ст. 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» виконання рішень суду про стягнення коштів з державного підприємства або юридичної особи здійснюється в порядку, визначеному Законом України «Про виконавче провадження», з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом [12]. Ч. 2. ст. 3 зазначеного Закону зазначено, що стягувач за рішенням суду про стягнення коштів з державного органу звертається до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, у строки, встановлені Законом України "Про виконавче провадження", із заявою про виконання рішення суду [12]. Реалізація зазначеної процедури вимагає вчинення окремих дій з боку особи, яка отримала рішення на свою користь. При цьому, слід погодитись, що реалізація зазначених дій вимагає від особи певного рівня юридичної грамотності та обізнаності із суб'єктами публічного адміністрування у сфері казначейського обслуговування. На наш погляд, на даний момент не існує потреби додаткового обтяження заявників у реалізації їх права на виконання рішень судів. Очевидність факту настання наслідків для суб'єкта владних повноважень у спорах із фізичною особою, що засвідчені у рішенні суду не повинна додатково трансформуватися у відкриття окремого провадження.

Рішенням ЄСПЛ у справі «Нефедов проти України» (Заява № 30855/05) встановлено надважливий стандарт доступності виконання судових рішень у публічних правовідносинах проти держави. Заявник на підставі рішення суду, присуджено йому сплатити грошовий штраф, вимушений був звертатися за його виконанням до низки державних органів. У результаті чого, виконавча служба зазначила, що заявник не звернувся до деяких органів влади, у зв'язку із цим провина за затримку виплати йому штрафу покладається на самого заявника. Європейський суд відмітив, що, маючи на руках виконавчий лист, виданий на виконання остаточного рішення суду, винесеного проти державного органу, заявник, оскаржувач, мав би бути звільнений від обов'язку ініціювати якусь процедуру щодо інших адміністративних органів з метою виконання рішення [15].

Таким чином, цілком логічним є твердження про те, що спрощена процедура забезпечує ефективну доступність виконання рішень проти органів влади і полягає у виконанні таких рішень без додаткових формальностей, які обтяжують заявників.

На наш погляд, виконавча служба у адміністративному процесі не повинна бути автономною, а інтегрованою в механізм адміністративної юстиції та юрисдикційних органів позасудового захисту, а виконавчі процедури мають стати органічним продовженням виконання судового рішення та рішення компетентного органу за результатами перегляду оскарження. Така, свого роду, процесуальна оптимізація, що має ознаки судового сервісу, спрямована на мінімізацію особистої участі заявників у виконавчих процедурах.

Разом з цим, аналізуючи положення КАС України щодо порядку виконання судових рішень в адміністративних справах, наразі не зовсім є зрозумілою діюча процедура виконання рішень суду, а саме

суб'єктний склад учасників відносин виконання. В ч. 1 ст. 372 КАС України встановлено, що на відповідних суб'єктів владних повноважень можуть бути покладені обов'язки щодо забезпечення виконання рішення [6]. Але, якщо припустити ситуацію, що рішенням суду не буде встановлено уповноважених суб'єктів на його виконання, що цілком вірогідно, виходячи із аналізу зазначеної статті, особі, яка звертається за захистом складно прогнозувати порядок звернення до виконання.

Таким чином, в аспекті подальшого удосконалення судового сервісу доступності при виконанні судових рішень, необхідно чітко визначити в КАС України суб'єктів виконання рішення адміністративного суду. Для цього пропонується покласти обов'язки із виконання усіх рішень адміністративних судів на державних виконавців, закріплених за конкретними судами, чи категоріями справ.

Висновки. Таким чином, доступність адміністративно-юрисдикційного захисту при виконанні судових рішень забезпечується: належною, прозорою та зрозумілою правовою процедурою; дієвим судовим контролем; якістю написання судового рішення; обґрунтованістю строків виконавчих процедур; уніфікованістю суб'єктів, що реалізують виконавчі процедури; відсутністю надмірного обтяження заявників.

Модель автономного виконання рішення адміністративних судів публічними виконавцями окремої інституції є неефективною, оскільки: *по-перше*, адміністративна юстиція суттєво відрізняється від інших видів правосуддя; *по-друге*, природа виконання рішень адміністративних судів окрім матеріального змісту, оперує нематеріальним правовими наслідками, які спрямовані на відновлення порушених прав, свобод та інтересів приватних осіб у відносинах проти держави; *по-третє*, наслідки судового рішення в адміністративній справі можуть бути спрямовані на необмежене коло осіб, на відміну від рішень судів господарської та цивільної підвідомчості.

Рекомендуємо застосовувати наступну формулу для оцінки розумності строків виконання рішення адміністративного суду: обґрунтованість термінів процедур виконання рішень судів є адекватною, якщо було дотримано баланс невідкладності розгляду та вирішення справи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Барбакадзе Е.Т. Гарантии объективного и справедливого судебного разбирательства гражданских дел в судах общей юрисдикции: дисс. ... кандидата юридических наук: 12.00.15. Саратов, 2014. 177 с.
2. Бояринцева М. Поняття та види судових рішень адміністративних судів. *Підприємництво, господарство і право*. №6/2019. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/6/24.pdf> (дата звернення: 06.01.2020).
3. Иванченко О. Система критеріів оцінювання ефективності діяльності судів під час надання судових послуг. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. №. 11. С. 222-225.
4. Інформаційний лист Вишого адміністративного суду України від 09.01.2013 № 28/12/13-13. URL: http://www.vasu.gov.ua/sudovapraktika/inf_list/il9_01_2013N28/4 (дата звернення: 06.01.2020).
5. Калинина Н.С. Правовые и организационные основы реализации судебной власти в Российской Федерации : диссертация ... кандидата юридических наук : 12.00.11. Москва, 2014. 204 с.
6. Кодекс адміністративного судочинства України : Кодекс України; Кодекс, Закон від 06.07.2005 № 2747-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2747-15> (дата звернення: 06.01.2020).
7. Конституція України : Конституція України; Верховна Рада України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 06.01.2020).
8. Малихіна В.В. Проблеми доступності правосуддя в адміністративному судочинстві у період реформування судової системи України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 4. С. 157-163. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2016_4_24 (дата звернення: 06.01.2020).
9. Посібник зі статті 6 право на справедливий суд (цивільна частина) // Рада Європи/ Європейський Суд з прав людини, 2013. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_UKR.pdf (дата звернення: 06.01.2020).
10. Пояснювальна записка до проекту Закону України "Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)" від 25.11.2015. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57209 (дата звернення: 06.01.2020).
11. Про виконавче провадження : Закон України; Перелік від 02.06.2016 № 1404-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1404-19> (дата звернення: 06.01.2020).
12. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень : Закон України від 05.06.2012 № 4901-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4901-17> (дата звернення: 06.01.2020).
13. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 07.07.2010 № 2453-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2453-17> (дата звернення: 06.01.2020).

14. Рекомендація Rec (2003) 16 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо виконання рішень адміністративних і судових органів у галузі адміністративного права (ухвалена Комітетом Міністрів 9 вересня 2003 року на 851-му засіданні заступників міністрів). URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Rec_2003_16_2003_09_09.pdf (дата звернення: 06.01.2020).

15. Справа "Нефедов проти України" (Заява N 30855/05) : Рішення; Європейський суд з прав людини від 20.12.2007 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_330 (дата звернення: 06.01.2020).

REFERENCES:

1. Barbakadze E.T. Harantyy ob"ektyvnoho u spravedlyvoho sudebnoho razbyratel'stva hrazhdanskykh del v sudakh obshchey yurysdyktsyy [Guarantees of objective and fair trial of civil cases in courts of general jurisdiction]: dySSERTatsyya ... kandydata yurydycheskykh nauk: 12.00.15. Saratov, 2014. 177 s. [in Ukrainian].

2. Boyaryntseva M. Ponyattya ta vydy sudovykh rishen' administratyvnykh sudiv [Concepts and types of court decisions of administrative courts] Pidpryyemnytstvo, hospodarstvo i pravo, №6/2019. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/6/24.pdf>. (accessed: 06.01.2020). [in Ukrainian].

3. Ivanchenko O. Systema kryteriyiv otsynuyannya efektyvnosti diyal'nosti sudiv pid chas nadannya sudovykh posluh [The system of criteria for evaluating the effectiveness of the courts in the provision of court services] // Pidpryyemnytstvo, hospodarstvo i pravo. 2017. №. 11. S. 222-225. [in Ukrainian].

4. Informatsiynyy lyst Vyshchoho administratyvnoho sudu Ukrayiny [Information letter of the Supreme Administrative Court of Ukraine] vid 09.01.2013 № 28/12/13-13. URL: http://www.vasu.gov.ua/sudovapraktika/inf_list/il9_01_2013N28/. (accessed: 06.01.2020). [in Ukrainian].

5. Kalynyna N.S. Pravovye y orhanyzatsyonnye osnovy realizatsyy sudebnoy vlasty v Rossyyskoy Federatsyy [Legal and organizational bases of realization of judicial power in the Russian Federation] : dySSERTatsyya ... kandydata yurydycheskykh nauk : 12.00.11. Moskva, 2014. 204 s. [in Russian].

6. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrayiny [Code of Administrative Procedure of Ukraine] : Kodeks Ukrayiny; Kodeks, Zakon vid 06.07.2005 № 2747-IV // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny» / Verkhovna Rada Ukrayiny. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2747-15>. [in Ukrainian].

7. Konstytutsiya Ukrayiny [Constitution of Ukraine] : Konstytutsiya Ukrayiny; Verkhovna Rada Ukrayiny vid 28.06.1996 № 254k/96-VR // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny» / Verkhovna Rada Ukrayiny. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. [in Ukrainian].

8. Malykhina V.V. Problemy dostupnosti pravosuddya v administratyvnomu sudochynstvi u period reformuvannya sudovoyi systemy Ukrayiny [Problems of accessibility of justice in administrative justice during reform of the judicial system of Ukraine]. Naukovyy visnyk Dnipropetrovs'koho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav. 2016. № 4. S. 157-163. Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2016_4_24 (accessed: 06.01.2020). [in Ukrainian].

9. Posibnyk zi statii 6 pravo na spravedlyvyy sud (tsyvil'na chastyna) [Article 6 guide to the right to a fair trial (civilian part)] // Rada Yevropy/ Yevropeys'kyy Sud z prav lyudyny, 2013. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_UKR.pdf. (accessed: 06.01.2020). [in Ukrainian].

10. Poyasnyval'na zapyska do proektu Zakonu Ukrayiny "Pro vnesennya zmin do Konstytutsiyi Ukrayiny (shchodo pravosuddya)" [Explanatory Note to the Draft Law of Ukraine "On Amendments to the Constitution of Ukraine (on Justice)"] vid 25.11.2015. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57209. (accessed: 06.01.2020). [in Ukrainian].

11. Pro vykonavche provadzhennya [On enforcement proceedings]: Zakon Ukrayiny; Perelik vid 02.06.2016 № 1404-VIII // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny» / Verkhovna Rada Ukrayiny. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1404-19>. (accessed: 06.01.2020). [in Ukrainian].

12. Pro harantiyi derzhavy shchodo vykonannya sudovykh rishen' [On guarantees of the state regarding enforcement of court decisions] : Zakon Ukrayiny vid 05.06.2012 № 4901-VI // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny» / Verkhovna Rada Ukrayiny. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4901-17>. (accessed: 06.01.2020). [in Ukrainian].

13. Pro sudoustriy i status suddiv [On the Judiciary and Status of Judges]: Zakon Ukrayiny vid 07.07.2010 № 2453-VI // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny» / Verkhovna Rada Ukrayiny. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2453-17>. (accessed: 06.01.2020). [in Ukrainian].

14. Rekomendatsiya Rec (2003) 16 Komitetu Ministriv Rady Yevropy derzhavam-chlenam shchodo vykonannya rishen' administratyvnykh i sudovykh orhaniv u haluzi administratyvnoho prava (ukhvalena Komitetom Ministriv 9 veresnya 2003 roku na 851-mu zasidanni zastupnykiv ministriv). URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Rec_2003_16_2003_09_09.pdf. (accessed: 06.01.2020). [in Ukrainian].

15. Sprava "Nefedov proty Ukrayiny" [The case of Nefedov v. Ukraine] (Zayava N 30855/05) : Rishennya; Yevropeys'kyy sud z prav lyudyny vid 20.12.2007 // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny» / Verkhovna Rada Ukrayiny. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_330. (accessed: 06.01.2020). [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 27.12.2019